Aan alle docenten werkzaam
in het onderwijs Nederlands
in het buitenland

Datum	Ons kenmerk	Aantal pagina's
29 april 2015	NTUALG(787)/MR/rv	1 van 5

Betreft
Nadere toelichting op besparingen

Geachte heer /geachte mevrouw,
Beste docent,

De Taalunie informeerde u op 15 april over besparingsmaatregelen. Dit bericht heeft, begrijpelijkerwijs, veel losgemaakt. Wij willen deze ingrijpende beslissingen graag verder toelichten.

Bezuiniging

De Taalunie heeft de afgelopen jaren (tussen 2011 en 2015) een besparing moeten realiseren van in totaal zo'n 2,7 miljoen euro op een totaalbudget van ongeveer 12,5 miljoen euro. Samen met die bezuiniging kwam van het Comité van Ministers de vraag om in te zetten op kerntaken en strategische doelstellingen. Dat wil dus ook zeggen dat we grondig hebben moeten nadenken over de manier waarop we de doelstellingen kunnen realiseren, rekening houdende met de beperktere middelen. Waar in het eerste jaar de toen opgelegde besparing (die inging in 2013) nog kon worden gerealiseerd met de zogenaamde kaasschaaf, kon dat in de volgende bezuinigingsronde niet meer. Die heeft ons gedwongen tot het maken van keuzes. Daarbij hebben we de doelstellingen en de middelen om die te realiseren, grondig bekeken.

Globale Taaluniebegroting en de keuzes

Op een totaalbudget van afgerond 10 miljoen euro, gaat circa 30 procent naar de afdeling Taalgebruik. Dat budget gaat in hoofdzaak naar ondersteuning van het Nederlands buiten het taalgebied. 3,5 procent van het totaalbudget gaat naar communicatie. Nog eens 36 procent besteden we aan Taalinfrastructuur, waarbij het merendeel van die middelen integraal doorgestort wordt naar het INL en de DBNL. Tot slot gaat 3,5 procent naar Taalbeleid; dit bedrag wordt hoofdzakelijk gebruikt om samenwerkingen in het veld te bevorderen. Het resterende percentage zijn apparaats- en personeelskosten.
Er wordt bespaard op zowel Taalgebruik, Taalbeleid en Taalinfrastructuur. Daarnaast is er gesneden in het aantal vte: sinds de bezuinigingen werken voor de Taalunie 35 mensen in plaats

van 45. De keuze om ook te besparen op het veld van het Nederlands buiten het taalgebied (wat tot op heden amper was gebeurd) is ingegeven door noodzaak: de andere posten zijn ondertussen dermate gekrompen dat verdere bezuiniging de uitvoering van verdragstaken in gevaar zou brengen. Evenwicht is voor de Taalunie steeds van belang geweest bij bepaling van de posten waarop is bezuinigd.

Doelstellingen

Onze doelstellingen voor het Nederlands buiten het taalgebied blijven dezelfde: inzetten op de ondersteuning van kwaliteitsvol onderwijs Nederlands in het buitenland en op de neerlandistiek. De wijze waarop wij deze doelstellingen willen bereiken, verandert. Wat we doen zal een grotere impact moeten hebben binnen een beperkter budget. Niet meer met minder maar *anders met minder*.

Samen met de IVN

Wij zijn ons ervan bewust dat de besparingen een grote impact hebben op het veld. Wij erkennen hoe belangrijk het is om de IVN te betrekken bij deze beslissingen. Daarom zullen wij in de komende weken rond de tafel zitten met de IVN om te praten over de beslissingen en het proces.
Alle bezuinigingen, ongeacht de keuzes die worden gemaakt, zullen altijd pijn doen en onderwerp van discussie zijn. Wat we in de komende periode wel samen met alle betrokken partijen willen doen, is onderzoeken hoe we alternatieve instrumenten kunnen inzetten. We hebben die instrumenten zelf nog niet uitgewerkt omdat het belangrijk is daarover eerst met de IVN en met u in gesprek te gaan.

Omvang besparingen

Na een eerste besparingsronde en een interne reorganisatie werd duidelijk dat er nog een extra bedrag van 900.000 euro moest worden gevonden. Wij hebben ons vervolgens de vraag gesteld welke instrumenten in verhouding duur zijn voor een relatief kleine doelgroep. Kortom, er is gekeken naar de bedragen die voor activiteiten gereserveerd waren en de omvang van de doelgroep.

Kosten zomercursussen

De Taalunie is zich ervan bewust dat de zomercursussen in Zeist en Gent populair en gewaardeerd waren. Maar we moesten ook vaststellen dat het een erg duur instrument is om studenten te motiveren. In 2016 was aanvankelijk een afgeslankte cursus gepland, met een aangescherpte doelstelling die inzette op het ambassadeurschap van de studenten Nederlands. Deze cursus voor ongeveer 70 studenten zou nog steeds 350.000 euro kosten (wat al een besparing was ten opzichte van het oorspronkelijke bedrag van 550.000 euro). Een dergelijk bedrag is echter niet meer uit te leggen in tijden waarin iedereen het met minder moet doen.

Studenten Nederlands blijven voor ons belangrijk

De Taalunie blijft investeren in het motiveren van studenten: er wordt 100.000 euro vrijgemaakt voor activiteiten voor het motiveren van studenten wereldwijd. De Taalunie wil, samen met het veld, uitzoeken waar studenten van nu behoefte aan hebben en hoe we hen kunnen versterken in hun ambassadeurschap voor het Nederlands en de Lage Landen. We willen meer partners betrekken bij nieuwe activiteiten en een grote en diverse groep studenten bereiken.

Daarnaast blijft de Taalunie de zomercursussen op locatie, georganiseerd door de docentenplatforms, ondersteunen. Het bedrag dat hiervoor nodig is, 80.000 euro, blijft volledig behouden. Wij streven ernaar dit bedrag te verhogen door samen met de diplomatieke posten te zoeken naar extra financiering. Cursussen op locatie kosten uiteraard minder geld.

De suppletie

De suppletie voor moedertaalsprekers in Midden- en Oost-Europa is een instrument dat is ingezet om, na de val van de Muur, de neerlandistiek in deze regio de kans te geven te groeien. De suppleties zijn een erg succesvol instrument gebleken.

Er was een bedrag van 200.000 euro voorzien voor 19 afdelingen Nederlands in Midden-Europa. Wij zijn ons ervan bewust dat moedertaalsprekers een belangrijke aanvulling zijn voor een afdeling en dat ze vaak een rol spelen in de accreditatie van een afdeling. Echter, dat geldt uiteraard in andere regio's evenzeer. Door de economische ontwikkelingen van de laatste jaren zijn er ondertussen veel regio's waar het helaas ook erg moeilijk is om een lector aan te trekken vanwege de teruglopende salarissen. Idealiter zou een suppletieregeling van de Taalunie dus juist aanzienlijk moeten worden uitgebreid naar meerdere regio's. Dat is gezien de bezuinigingen geen haalbaar scenario. Daarom wil de Taalunie kijken hoe we dit probleem globaal, dus in alle regio's, kunnen aanpakken. Dat is eerlijk en evenwichtig. Daarbij zouden ook andere partijen een rol kunnen spelen: Nederlandse en Vlaamse opleidingen Nederlands zouden recent afgestudeerde neerlandici kunnen stimuleren om aan een afdeling in het buitenland werkervaring op te doen. Tegenover de lage lonen staat voor deze jonge mensen een unieke werkervaring in een internationale context. Europese fondsen zouden bovendien voor Europese afdelingen een financiële stimulans kunnen bieden in het kader van het stimuleren van meertaligheid. Met de Europese instellingen en met andere betrokken partijen, zullen we de komende maanden bekijken wat de opties zijn.

Noodfonds

Voor het ondersteunen van moedertaalsprekers in Oost-Europa wordt een noodfonds van jaarlijks 30.000 euro in het leven geroepen. De Taalunie wil proberen dit uit te breiden via fondsenwerving. Daarmee kunnen we toch nog tussenkomen in de meest acute situaties.

Onderwijs Nederlands in het buitenland wordt nog steeds ondersteund

In de afwegingen die de Taalunie heeft gemaakt, is bewust gekozen om de ondersteuning die voor het hele veld ingezet wordt, te behouden. Er wordt niet gekort op de basisfinanciering. Hiervoor is 310.000 euro gereserveerd.

Ook blijven de docentenplatforms wereldwijd en hun regionale docentenbijeenkomsten ongemoeid. Hiervoor is 100.000 euro beschikbaar. Voor het ondersteunen van levenslang leren en didactische ondersteuning blijft, net zoals vorig jaar, 100.000 euro beschikbaar.

Belang en waarde van het Nederlands in een internationale context

Waar de Taalunie, samen met andere partijen zoals NOB en IVN, de komende jaren bovenal op wil inzetten is het communiceren van het belang en de waarde van het Nederlands in een internationale context. Nederland en Vlaanderen moeten zich er meer van bewust worden dat het rendeert om te investeren in dit veld en dat die investering de Lage Landen ook ten goede komt. Alleen op die manier kunnen we de ondersteuning blijven garanderen en in de toekomst hopelijk opnieuw uitbreiden.

Ook binnen het taalgebied is die boodschap belangrijk. Het is in die context dat 'De Week van het Nederlands', een nieuw initiatief, moet worden gezien. Tijdens de Week van het Nederlands worden de krachten gebundeld van talloze organisaties die vanuit hun eigen doelstellingen een bijdrage leveren aan het Nederlands. Met een diversiteit aan activiteiten wordt zichtbaarheid gegeven aan het belang van het Nederlands. De Week wordt mogelijk gemaakt door de vele organisaties (en bedrijven) die zich willen inzetten voor het Nederlands, omdat ze oog voor hebben voor de maatschappelijke én economische kansen die de taal schept. Met het beperkte budget dat we hebben, wil de Taalunie bovenal een platform bieden waarop anderen het belang van het Nederlands voor hun sector over het voetlicht kunnen brengen. Het gaat daarbij niet om de Taalunie, het gaat om het Nederlands. We hopen in de toekomst ook internationaal de Week van het Nederlands te kunnen uitdragen.

Duurzame ondersteuning van het Nederlands in de wereld blijft voor de Taalunie een wezenlijke taak. Samen met alle betrokkenen gaan we op zoek naar nieuwe manieren om deze zo waardevol en effectief mogelijk in te vullen.
Met vriendelijke groeten,

Geert Joris
Algemeen Secretaris

Maya Rispens
Afdelingshoofd Taalgebruik

NOOT
In deze context wordt vaak verwezen naar de ontwikkelingen in Indonesië en het Erasmus Taalcentrum (ETC). De achtergrond is als volgt: de Taalunie heeft geen talencentra onder haar hoede. In het verleden is er, op vraag van de Nederlandse overheid, een uitzondering gemaakt door het ETC onder te brengen bij de Taalunie. Het faciliteren van talencentra is evenwel geen kerntaak voor een beleidsorganisatie als de Taalunie. Bij het kerntakendebat de voorbije jaren heeft het Comité van Ministers beslist dat het ETC niet bij de Taalunie thuishoort en teruggegeven dient te worden aan de Nederlandse overheid.
De Nederlandse overheid heeft daarna besloten de subsidie aan het ETC per 1 juli 2015 stop te zetten.

Op dit ogenblik wordt er alles aan gedaan om het ETC een doorstart te laten maken als zelfstandige stichting zonder overheidssubsidie. De Taalunie blijft het onderwijs Nederlands in Indonesië steunen zoals ze dat ook in andere regio's doet.